

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE
TASSA RISCOSSA	ITALY	GRUPPO I°/70% - AUTORIZZAZIONE DCSP/II/40509/91/5681/102/
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE		88/BU DEL 12.11.1991 - REG. TRIB. DI GORIZIA N. 5 - 28-01-1949
PODUREDNIŠTVO:		RIVA PIAZZUTTA, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA
		Tel. 0481/533177 - Fax 533177 - Pošni trn 11234499
		Vicolo delle Rose, 7 - 34135 TRIESTE - TRST - Tel. 040/414646

Jugoslavija

Sramota brezčutnosti

Nedeljska številka dnevnika Avvenire prinaša celo stran oglasa gibanja Comunione e Liberazione pod naslovom »Sramota brezčutnosti« (La vergogna dell'Indifferenza); besedilo je naslednje: »Krik trpljenja in strahu, ki se dviga iz Hrvaške, nas ne more in ne sme pustiti brezčutnega kristjana in sploh človeka dobre volje.

Mednarodna skupnost ne sme dovoliti, da nasilje postane sredstvo reševanja sporov med narodi... Potrebno je narediti konec grozotam tragedije, ki dela sramoto Evropi in svetu!« (Janez Pavel II.)

Evropska diplomacija, ki se je prilagodila ameriškim direktivam za časa zalivske krize, prisostvuje sedaj z brezbriznostjo vojni na Hrvaškem. Dve meri in dve uteži.

Med tem se nadaljuje nepotrebno klanje: 400 tisoč Hrvatov izgnanih iz svojih domov, 100 tisoč porušenih stanovanj, 10 tisoč mrtvih in 20 tisoč ranjenih, 266 katoliških cerkva porušenih, 130 župnikov pregnanih.

Srečanje z nastopom krščanstva nas ne pušča brezčutne in nam ne dovoli, da se vdamo ciničnim sodbam, računom, ki žrtvujejo življenje ljudi za igro ekonomske in politične oblasti.

Prepričani smo o tem, da nas hrvaška tragedija sili živeti to, kar smo srečali (občestvo in svobodo) in da to predlagamo vsem kot začetek edinega možnega miru.«

Tako se glasi apel tega širokega italijanskega gibanja kristjanov. Združuje hierarhično Cerkev in kristjane in tudi politike dobre volje. Teh slednjih pa trenutno na svetu ni veliko. Bolj jim je pri srcu utopija o neki »Jugoslaviji«, ki je le sinonim za »Veliko Srbijo«, in pa njih trenutni politični ter ekonomski interesi. Pri tem se ne zavedajo verolomnosti srbske politike. Njen vzor je knez Miloš Obilič.

Zgodovina priča o tem knezu, da je med bitko na Kosovem polju šel od sultana Murata in se mu predstavil kot ubežnik ter izdajalec. Ko pa je stal pred njim, je izdrl meč in sultana zaklal. Postal je srbski narodni junak in kašipot srbske politike: Eno govori, podpisuj, se zaklinjaj, drugo delaj in sovražnika zahrbtno udari.

To je tudi pot sedanje srbske politike, že štirinajstkrat so podpisali premirje s Hrvati, a vsakokrat so znova zahrbtno nadaljevali z napadi. Premirje so podpisali tudi ob navzočnosti mednarodnih zastopnikov zato, da so ga lahko istočasno prelomili. Miloš Obilič uči!

Mednarodna javnost ter italijanska uradna politika z njo si tolažijo vest s tem, da točijo krokodilje solze nad hrvaškimi begunci, jih odvažajo z ladjami iz Dubrovnika in Zadra, jih sprejemajo v pozimi zapuščene hotelle, jim pošljejo nekaj kamionov hrane in zdravil in tudi vode, naravne in ne mineralne vode, saj zaradi srbske blokade ljudje umirajo tudi od žeje. Zadel je neki italijanski televizijski napovedovalec, ko je rekel: »Italija si hoče s svojo humanitarno pomočjo oprati svoj umazani obraz.«

Nedeljski referendum je propadel

V nedeljo, 23. novembra, smo bili volilci dežele Furlanija-Juljska krajina poklicani, da se izrečemo o petih vprašanjih, ki so zadevala predvsem lov in zaščito okolja. Toda glasovanja se je udeležilo manj kot 50% volilcev, zato je propadlo, kot določa zakon. Udeležba je bila naslednja: Gorica 51,4%; Trst 37%; Videm 38%; Tolmezzo 29%; Pordenone 38,6%. V celi deželi je glasovalo 38,6%.

Na nobenih volitvah do sedaj ni bila udeležba tako nizka kot v nedeljo, znamenje, da problemi, ki so jih na referendumu zastavili zeleni in njih sopotniki, ljudi ne zanimajo.

Izredna škofovska sinoda

Izredna sinoda evropskih škofov, ki jo je hotel Janez Pavel II., se začne v četrtek 28. novembra v Vatikanu. Geslo sinode je: »Biti skupno priče Kristusa, ki nas je osvobodil.« Slovenske škofove bo zastopal mari-

borski škof Fr. Kramberger.

Škof Metod Pirih je na obisku slovenskih rojakov v Argentini; spremlja ga njegov tajnik.

Dvajset let italijanske Karitas

Italijanska Karitas je zaživela na izrecno željo pokojnega papeža Pavla VI. in sicer leta 1971. Takrat je bila odpravljena Papeška ustanova za pomoč. Papež je pozival škofove, naj ustanovijo nov organizem, ki bo bolj odgovarjal smernicam pravkar končanega koncila.

Dvajsetletnico italijanske Karitas so proslavili v Rimu ob udeležbi 200 zastopnikov. Kardinal Ruini, predsednik italijanske škofovske konference, je dejal, da je Italijanska Karitas zelo dobro odgovorila na pričakovanja. Dodal je še, da je Karitas nekaj najlepšega v italijanski Cerkvi.

Ali bi ne bilo primerno, če bi tudi po naših župnijah ustanovili Karitas? Župnije v Sloveniji nas učijo!

Po uspešni Cecilijanki 1991

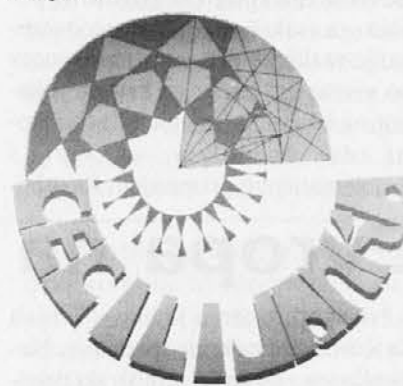
Triintriideseta Cecilijanka je za nami. Goriška vsakoletna revija pevskih zborov, ki jo organizira od vsega začetka Zveza slovenske katoliške prosvete, je tudi letos privabila v dvorano Katoliškega doma veliko število ljubiteljev petja in pevskih zborov. Ti so prišli v glavnem iz Goriške, iz bližnje Slovenije, z Tržaškega, s Koroške in iz Furlanije. Letos so na žalost manjkale skupine slovenske narodne skupnosti iz videmske pokrajine (Beneške Slovenije in Kanalske doline). Upajmo, da bodo v naslednjih izdajah ponovno prisotne. Prav tako je tudi številno občinstvo prišlo malo od vsepovsod, saj je praznik naše pesmi vedno prijeten klic in vabilo na skupno srečanje.

Cecilijanka je — kot navadno — bila v soboto zvečer in nedeljo popoldne, v dneh 23. in 24. novembra. Prvi večer je nastopilo deset zborov, drugi dan pa osem (eden je zmanjkal zaradi bolezni). V soboto so nastopili Mešani zbor Štandrež (zborovodja Valentina Pavio), moški zbor Štmaver (Gabrijel Devetak), Sovodenski dekleta (Sonja Pelicon), Oton Župančič-Štandrež (Miran Rustja), Nonet Brda - Slovenija (Radovan Kokošar), Alenka - Števerjan (Anka Černic), moški zbor Skala - Gabrje (Rozina Konjedic), ženski zbor Audite Nova - Štarancan (Gianina Visintin), moški zbor Trta - Žitara vas, Koroška (Jožef Starz) in mešani zbor Hrast iz Doberdoba (Hilarij Lavrenčič). V nedeljo popoldne pa so se zvrstili naslednji zbori: mešani zbor Lojze Bratuž - Gorica (Stanko Jericijo), moški zbor Mirko Filej - Gorica (Zdravko Klanjšček), ženski zbor Društva upokojencev iz Nove Gorice (Julija Faganel), mešani zbor Podgora (Mirko Špacapan), moški zbor Fantje izpod Grmade (Ivo Kralj), mešani zbor Rupa-Peč (Zdravko Klanjšček), dekliški zbor Devin (Herman Antonič) in mešani zbor F.B. Sedej iz Števerjana (Tomaž Tozon). Napovedovala je Fanka Klanjšček. V imenu ZSKP je v soboto prisotne pozdravila prof. Franka Žgavec, v nedeljo pa je zbrano občinstvo nagovoril predsednik dr. Damjan Paulin.

Letošnjo Cecilijanko so prireditelji posvetili štiristoletnici smrti velikega slovenskega glasbenika preteklosti Jakoba Gallusa (1550 - 1591). O pomenu tega velikana naše glasbe lahko beremo v koncertnem listu med drugim naslednje vrstice: »Kaj nam danes pomeni Jacobus Gallus? Prav gotovo ima lahko za nas več pomenov. Renesančna polifonija pomeni čas, v katerem se je razvila moderna zborovska glasba in pravzaprav v nji dosegla svoj višek. Poleg tega nam Gallus kot Slovenec pomeni vrhunskega skladatelja in to že izpred stoletij, saj ga danes štejemo za nekaj simbolov naše glasbene ustvarjalnosti in od slovenskih najbolj znanega v širšem evropskem prostoru. Da to tudi je, je sam potr-

dil z vzdevkom »Carniolus«, ki ga je uporabljal poleg svojega in v svojem času po navadi latiniziranega priimka. Ta pa ne pomeni samo »kranjski« ampak širše slovenski. In še tretjič, Gallusov glasbeni genij nam je lahko še danes — kljub različnim stilom in okusom — nekje idealni vzor za harmonijo, urejenost v sedanjih glasbenih prijemih in snovanjih. Saj je, kot rečeno, prav polifonija iz njegovega časa dala osnovno in neminljivo podlago zborovski glasbi vseh časov.«

Koncertni zborovski nastop, kot je Cecilijanka, bi seveda zaslužil globljo analizo in oceno, kar pa je tu skoraj nemogoče. Namreč ni mogoče objektivno omenjati repertoarja posameznih pevskih zborov oz. njih večje in manjše uspešnosti pri izvajanju le-tega. Zato se moramo zadovoljiti le z nekaterimi pripombami ali oznakami. Nastopajoči ansambli so v glavnem resno in odgovorno nastudirali svoje skladbe, seveda glede na možnosti, ki jih v danih razmerah imajo. Gotovo so med njimi res dobri zbori, nekateri srednje uspešni in sposobni, drugi verjetno tudi manj obdelani. To je pač danost, s katero moramo vedno računati (sicer je tako npr. tudi pri velikih zborovskih tekmovanjih). Predstavljeni repertoar je bil dokaj zanimiv in pester. Dobro je bilo posebej, da je večina zborov predložila tudi kako Gallusovo skladbo, saj je prireditelj v tem smislu posebej povabil nastopajoče skupine.

Pomoč Hrvaški

Na svoji zadnji seji 25. novembra je odbor Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice sklenil, da bo do Božičnih praznikov izvedel, v sodelovanju z včlanjenimi društvi in organizacijami, razne akcije za zbiranje sredstev za pomoč hudo prizadetemu hrvaškemu prebivalstvu. V ta namen je Zveza že nakazala milijon lir slovenski Karitas za Hrvaško.

SLOVENSKA SKUPNOST - GORICA
vabi na delovni

Pokrajinski kongres

v petek, 6. decembra, ob 20. uri.
Konferenčna dvorana Palace hotela v Gorici, Korzo Italia, 63.

Dnevni red:

- Sprememba statuta
- Izvolitev delegatov za deželni kongres
- razno

Pevska revija Cecilijanka se je iztekla prav gotovo pozitivno. Pristop tako številnih pevskih zborov iz zamejstva, matične domovine in naše dežele nasploh je dokaz, da zborovsko petje še ni usahnilo. To še posebej na tem skrajnem koščku naše slovenske zemlje, kjer prav na zahodni meji naša beseda in pesem pomenita še posebej vodilno nit naše narodne in kulturne zavesti. **ab**

Goriški nadškof Fran Borgia Sedej. 28. novembra bo 60 let od njegove smrti

Poziv za pomoč Hrvaški

Svet slovenskih organizacij vabi vse svoje člane in prijatelje, da se pridružijo pobudam v korist hudo prizadetega prebivalstva v vojni na Hrvaškem.

Pred nezaslišano brezbriznostjo svetovne javnosti in diplomacije, ki je znala razrešiti v zelo kratkem času krizo v Perzijskem zalivu, a hladno in neprizadeto opazuje divjanje nesmiselne morije na Hrvaškem, pokažimo nekaj ljubezni in usmiljenja do trpečih nedolžnih otrok, žena in starčkov.

SSO vabi slovenske ljudi na Tržaškem, Goriškem in Videmskem, da ne ostanejo brezbrizni pred to sramoto in da se pridružijo pobudam, ki so jih pripravili Rdeči križ, razna društva in organizacije, ki zbirajo toplo obleko, igrače in hrano za prizadete prebivalstvo.

SSO ne more zbirati pomoči v blagu, ker za to ni opremljen, da je pa na razpolago možnost za zbiranje denarnih sredstev, ki jih bo izročil Karitasu. Kdor želi darovati denarni prispevek za Hrvaško, lahko to stori na sedežu Slovenske prosvete v Trstu, ulica Donizetti 3, in na uredništvu Katoliškega glasa v Gorici, Riva Piazzutta 18, v uradnih urah. Telefon v Trstu 370846, v Gorici 533177.

Svet slovenskih organizacij
Trst - Gorica - Videm

Da bi bili primerno upoštevani

Ni dvoma, da bo obisk Janeza Pavla II v naši deželi, posebno za nas vernike, dogodek leta 1992. Saj je zadnji papež, ki je obiskal naše kraje, bil Pij VI., ki se je ustavil v Gorici na potu na Dunaj, kamor je šel prepričevati cesarja Jožefa II. naj odstopi od nekaterih svojih reform v škodo Cerkve. Janez XXIII. je bil na Sv. gori kot patriarh v Benetkah; Janez Pavel II. se je vozil skozi Kanalsko dolino in Videm kot nadškof v Krakovu. Tudi Pavel VI. je že bil v Vidmu za evharistični kongres. Naši kraji z Oglejem niso neznani v Vatikanu tudi zato, ker je dve sto let tekla pravda za ukinitve oglejskega patriarhata, ki se je končala leta 1752.

V Vatikanu poznajo pa tudi zapletenost verskega in političnega položaja posebej v Julijski krajini. Koliko peticij in spomenic je romalo v Vatikan iz goriške, tržaške, videmske, poreško-puljske škofije za časa fašističnega nasilja. Tudi msgr. Jakob Ukmar je bil med tistimi, ki so v tistih letih sestavljali in pošiljali sv. očetu spomenice o versko-političnem preganjanju Slovencev v omenjenih škofijah. V Vatikanu torej dobro poznajo, ali bi vsaj morali poznati, kočljiv položaj zlasti v vseh treh obmejnih škofijah (Trst, Gorica, Videm). Cerkveno verski in politični položaj je bil vedno delikaten in je tudi danes. Šovinistične sile, ki so rodile fašistično preganjanje slovenskega jezika v javnosti in ko so celo v cerkvi pri liturgiji prepovedali slovenski jezik, niso izumrle. Njih

Že 14. premirje

Minulo soboto so Kadijević, Tudžman in Milošević pod Vanceovim očesom v Ženevi podpisali že 14. premirje, ki se po vsebini sicer v ničemer ne razlikuje od prejšnjih, razen morda v tem, da na prvo mesto postavlja zahtevo o deblokadi armadnih vojašnic. Tokrat je na večini hrvaškega bojišča sicer veliko bolj mirno, toda kako vprašljivo je to imenovati premirje priča napadi Armade na Osijek, za katerega se mnogi boje, da bo doživel usodo Vukovarja. V slednjem že vzpostavlja novo oblast, o kateri že na simbolični ravni vse pove ime novega vukovarskega župana. Srbobran. Tisti, ki so od tam prišli, vedo povedati, da je Vukovar »kot koruzno polje po toči«, ne manjka — iznakaženih — trupel, za katere »osvoboditelji« krivijo Hrvate.

Hudo se zapleta tudi med njimi samimi. Hrvaška oblast je aretirala poveljnika vukovarske obrambe »Jastreba« in ga obtožila, da je kot prebegli častnik (zapustil je Armado) še naprej deloval za njeno obveščevalno službo ter s pozivi in apeli iz obkoljenega Vukovarja, češ, da Zagreb noče poslati pomoči, poskušal zrušiti zakonito oblast. Podobna usoda je zajela Parago, prvaka nacionalistične Hrvatske stranke prava, ki jo sedaj obdolžujejo, da oživlja fašistične oz. ustaške simbole, oboževane enote te stranke pa naj bi tudi zagrešile nekaj pokolov nad civilnim srbskim prebivalstvom. V nečem se Tudžman ne moti, ko pravi, da je Milošević dobro izračunal, da čet ZN ne bo prej kot v mesecu dni, v tem času pa lahko utrdi »osvojenost ozemlja«, ter mu z izseljevanjem tudi spremeni nacionalno strukturo.

Leon Marc

ostanki so še vedno živi zlasti v Trstu, pa tudi v Gorici. Kolikor je slišati, se te sile oglašajo tudi sedaj ob pripravi papeževega obiska v obdobjih, ki naj ta obisk pripravijo in organizirajo. Gre namreč za javno priznanje in za nastop slovenskih vernikov ob papeževem obisku. Ali se bomo vrnili k fašističnemu: Qui si parla solo italiano? Češ tukaj so samo verniki italijanskega jezika in kulture? Vsekakor kot slovenski verniki — domačini v vseh treh obmejnih škofijah — pričakujemo, da bomo primerno upoštevani z našo liturgično pesmijo in papežovo besedo, pa tudi kaj več. Pod čast katoliški Cerkvi bi bilo, če bi si pustila diktirati tržaškim in drugim šovinistom, kot se je dogajalo za časa fašizma in kot se danes dogaja na marsikakem civilnem področju. Izpričajmo, da je naša dežela Evropa v malem.

(r + r)

Svetovni slovenski kongres pripravlja srečanje gospodarstvenikov

Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa, ki se je sestal na svojem novem sedežu in sicer v prostorih Slori-ja v Gorici, je uvodoma ugotovil zelo težko obdobje Republike Slovenije, kar se tiče mednarodnega priznanja, in sploh ugodnega pogleda na dogodke v Jugoslaviji. Še pred kratkim se je zdelo, da smo blizu tisti mednarodni interpretaciji jugoslovanske krize, ki bi spet razmejila pravico do demokracije od zveznega nasilja. Oprede litve v zvezi z embargom proti Jugoslaviji pa so spet potisnile v prvi plan legaliteto nekdanje zveze, praktično Jugoslovanske ljudske armade, ki se dejansko obnaša v duhu ureditve, ki je več ni. Očitno je treba na zamolčane evropske interese resno računati ter se nasloniti v prvi vrsti nase.

Sicer je deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa pozdravil pobudo za vsakršno konkretno povezovanje različnih dejavnosti Slovencev po svetu, pri čemer pa seveda nikakor ne bi smeli zanemariti pozornosti do dogodkov v zvezi s problematičnim priznanjem Republi-

Evropa na prelomnici

Na zgornjo temo je bilo v Tinjah na Koroškem zanimivo srečanje. Nastopila sta slovenski ministrski predsednik Lojze Peterle ter avstrijski vicekancler dr. Busek. Diskusijo je vodil dr. Karel Smolle, zastopnik Slovenije na Dunaju.

Prof. Peterle je bil mnenja, da danes zidove postavljamo in ne podiramo, ker pač nimamo več lepega vedenja in spoštovanja do drugega. Evropa bi morala biti skupna hiša za vse — male in velike — boji pa se vsake spremembe in zato tudi ne prizna Slovenije. Izgovarjali so se na Američane — da morajo pač ti dati dovoljenje. Ko je bil v Ameriki in tam spraševal glede priznanja, so se izgovorili na Sovjetsko zvezo. In ko je bil potem v Moskvi, se je odgovor glasil: vprašati moramo Beograd... In tako je spet pristal doma... Sicer ni nepotrpežljiv, vendar Slovenci ne bi bili radi na slabšem kot agresor in v nedogled ujeti v konflikt med Srbi in Hrvati. Slovenija je že dolgo rojena, žal pa ne pride babica, ki bi prerežala popkovino; nihče noče bi-

DUHOVNA MISEL ZA 1. ADVENTNO NEDELJO

— Vsemogočni Bog, utrdi nam voljo, da bomo prihajajočemu Kristusu šli naproti z dobrimi deli. Tako bomo prišli na njegovo desnico in večno živeli v njegovem kraljestvu...

V glavni mašni prošnji na prvo adventno nedeljo prosimo Boga za najbolj potrebno stvar — trdno voljo. Gospod pričakuje, da vzamemo svojo vero zares, stopimo na pot evangelija in obrodimo dobre sadove v svojem vsakdanjem življenju.

Raoul Follereau, veliki prijatelj gobavih bolnikov, je zapisal:

»Sanjal sem... Neki človek je stopil pred Boga, da presodi njegovo zemeljsko življenje:

— Glej, moj Bog, je rekel, zvesto sem izpolnjeval vse tvoje zapovedi, nič nepoštenega nisem naredil, nič slabega ali nizkotnega. Gospod, moje roke so čiste...

Dobri Bog mu je odgovoril:

— Res je, tvoje roke so čiste, vendar tudi prazne...«

Vprašajmo se v teh dneh adventne priprave: Ko se pripravljamo na Božič, kaj bomo prinesli Gospodu v dar? Umazane roke? Čiste, vendar prazne? Ali Besedo, ki je postala meso in kri v naših delih? In to iz ljubezni do Boga in bližnjega.

Pripravljati se za praznik je — v nekem smislu — tudi priprava na večno praznovanje v nebesih. Poskusimo dobro opraviti letošnji advent, da bomo vredni Kristusovega odrešenja.

MILAN NEMAC

Višja šola za gospodarske poklice na Koroškem

V šolskem zavodu v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem imajo poleg dolgoletne gospodinske šole še Višjo šolo za gospodarske poklice; šola traja pet let. Učna jezika sta slovenščina ter nemščina, kot tuja jezika pa še italijanščina in angleščina. Po končani maturi (po petih letih) je možen vpis na univerze.

Še en spomin na Franko

Sobota zjutraj, 9. november. Na poti v šolo v Gorico na avtobusni postaji zvem od sošolke žalostno novice, da Franke ni več. Sploh si ne morem kaj takega predstavljati.

Ali je to mogoče?

V šoli imam slovensko šolsko nalogo. Vsa sem zmedena in ne vem, kaj pišem, ker mislim samo na to, ali je dogodek resničen. Ko pridem domov iz šole, iz ust mojih domačih ne pride niti besedica in iz oči nam prihaja sama žalost; poslušamo radio in spet slišimo isto žalostno vest. Takrat se v nas obudijo lepi, a boleči spomini. Moji starši so Franko dobro poznali. Mama jo pozna še iz šolskih let, oče pa kot sosed, saj je bila Franka kot otrok pri sosedih, mojih dedkih, kot doma in vedno so jo radi imeli. Draga Franka! Ko je pred enaindvajsetimi leti umrla moja babica in si imela približno moja leta, si napisala svoji dragi sosedki globoke in pretresljive besede, ker si jo občudovala, kakor jaz sedaj občudujem tebe.

Na pretek je dobrih del, ki si jih v tako kratki življenjski dobi izpeljala z veseljem in veliko dobro voljo. Tolikokrat sem te hotela vikati, a ti mi nisi nikoli tega dovolila, čeprav bi mi bila po letih lahko tudi mama. Večkrat si me z veseljem pripeljala od skavtskega srečanja. Še pred kratkim si prisostvovala skavtskemu srečanju v Doberdolu.

Spomnim se še, kako si vsa vesela prišla stanovat v svojo rojstno vas in si pravila, da si močno srečna. Te sreče pa ti Bog ni pustil uživati. Kratek čas si bila med nami, a si vedno dala vse iz sebe. Bog te je poklical k sebi, da bi te nagradil za vse, kar si storila. Človeško gledano, je ta življenjska preizkušnja nerazumljiva za moža, ki je že enkrat preživel tako hudo nesrečo. Pustila si tudi tri male doraščajoče otroke, ki so še tako potrebni tvoje prisotnosti, in mam

Bivši predsednik Sardinije Diakon

Salvatore Angelo Spano je bil v letih 1972-73 predsednik dežele Sardinije. Deželni svetovalec pa je bil od leta 1953 do 1974. Bil je tudi načelnik skupine krščanskih demokratov. V političnem življenju se je vedno zavzemal za socialne ustanove.

24. novembra ga je škof msgr. Tonino Orrù posvetil v stalnega diakona. Žena in dva sinova so mu to radi dovolili.

Sejem »Juliaexpo« 91 v Minsku

Zaradi gospodarskega zastoja z bivšo Jugoslavijo si gospodarstvo dežele Furlanije/Julijske krajine išče novih tržišč na Vzhodu. Tako so številna gospodarska podjetja pod pokroviteljstvom naše avtonomne dežele pripravila v Minsku, glavnem mestu Belorusije, bogat sejem, na katerem prikazujejo možnosti za gospodarske izmenjave med to republiko in našo deželo. Sejem je bil odprt od 18. do 23. novembra.

Praznovanje 8. decembra

Osmega decembra je vsako leto zapovedan praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije ali praznik Brezmadežne. Letos pa je 8. decembra 2. adventna nedelja, ki ima prednost pred praznikom.

Kdaj bomo v cerkvi praznovali letos Brezmadežno? Po določitih IŠK bomo praznik obhajali v Italiji kot običajno 8. decembra.

Franka Ferletič ob ocenjevanju jaslic v Nabrežini

in očeta ter sestro in brata. Kako lepe in bogate igrice si pisala in nas skrbno pripravljala za Miklavža. Bila si zelo potrpežljiva, ko smo ti večkrat nagajali. Tudi jaz sem pred kratkim še nastopala. Toda to si prepustila skrbnim rokam, ki nadaljujejo tvojo ljubo dejavnost. Bila si nam zgled za vse; vedno nasmejana in vedno si se rada pogovarjala z ljudmi, čeprav ti večkrat čas ni dopuščal. Bila si priljubljena vsem in vsi te bomo zelo pogrešali. Tudi tvoj pogreb je bil tega priča, saj so ljudje polnoštevilni prihiteli iz vseh krajev za zadnji pozdrav in vsakemu se je po licih ulila solza. Naj te Bog bogato nagradi, možu, otrokom, staršem ter bratu in sestri pa nakloni tolažbo, da bi mogli prenašati nenadomestljivo izgubo.

Odpočij se v domači zemlji, ki si jo tako ljubila. Hvala za vse!

Katja Ferletič

Ob 60. obletnici smrti nadškofa Sedeja

Pred točno šestdesetimi leti, 28. novembra 1931, je nehalo biti srce Frančiška B. Sedeja, metropolita goriške nadškofije.

To je bil najtemnejši čas v zgodovini primorskih Slovencev, čas fašizma in načrtnega narodnega zatiranja. In v teh hudih razmerah je bil Sedej za primorske Slovence vse kaj več kot le cerkveni predstojnik: s svojim neoporečnim zadržanjem je bil zanje nesporna moralna avtoriteta. To je nenazadnje dokazal tudi njegov pogreb, ki je bil za Gregorčičevim najveličastnejši, kar jih je Primorska sploh doživela v svoji zgodovini.

Frančišek Sedej se je rodil v Cerknem leta 1854. Obiskoval je goriško gimnazijo, nato bogoslovje v Gorici. Leta 1877 je bil posvečen v duhovnika, študije je nato nadaljeval na Dunaju, kjer je doktoriral leta 1884 z disertacijo iz biblijske zgodovine. Na Dunaj se je kot ravnatelj svetopisemskega oddelka na Avguštinu vrnil leta 1889. Sledila so leta intenzivnega in plodnega znanstvenega dela. Leta 1898 se je dokončno preselil v Gorico, kjer je bil leta 1906 po smrti msgr. Andreja Jordana imenovan za nadškofa.

Še pred vojno je uresničil (1912) enega izmed največjih načrtov svojih predhodnikov: izgradnjo malega semenišča. Med 1908 in 1912 je nekajkrat posegel tudi v politično življenje, ko je obsodil zvezo med slovenskimi krščanskimi poslanci (Anton Gregorčič) in italijanskimi liberalci ter ko se je v sporu med staro (slogaško) in mlado (krščansko-socialno) strujo v slovenskem katoliškem gibanju zavzel za slednjo.

Velika preizkušnja je bila zanj prva svetovna vojna, med katero je skušal lajšati trpljenje prebivalstvu, posebno beguncem. Ob italijanski zasedbi Primorske je na vernike naslovil poziv, naj se novim oblastem ne upirajo, duhovnikom pa, naj na ljudi vplivajo pomirjevalno. Toda zavrnil je zahtevo oblasti, da bi pel Tedeum v zahvalo za zmago italijanskega orožja.

Po vojaški zasedbi in nato dokončni priključitvi Italiji, posebno pa še po nastopu fašistične diktature so se razmere na Primorskem iz dneva v dan slabšale. V nekaj letih je bila vsa slovenska kultura, ekono-

mija, politika, govornica in tiskana beseda potisnjena v ilegalo. Sedej si je v teh razmerah s posredovanjem pri svetnih in cerkvenih oblasteh ogromno prizadeval, da bi prišlo do preokreta, a zaman. Njegova neprecenljiva zasluga je, da je po ukinitvi slovenskih šol uveljavil in dosledno branil pravico do cerkvenega verouka v materinščini. Cela generacija primorskih Slovencev je tako v župniščih in zakristijah spoznala temelje slovenske slovnice in literature (t.i. Sedejeve šole). Pri obrambi teh pravic je bil Sedej odločen in neustrašen, pravi trn v peti fašističnim oblastnikom, ki so si na vse kriplje prizadevali, da bi ga odstranili. To se jim je dejansko posrečilo leta 1931, ko je postal pritisk Rima tako močan, da je Sv. sedež klonil. Sedej se je umaknil globoko razočaran, še posebno zato, ker je bil na njegovo mesto imenovan nacionalist msgr. Sirotti. Sedej je posegel v Rimu proti temu imenovanju, a brez uspeha. Kmalu zatem je utrujen in obnemogel umrl.

Sedejeva miselnost je bila prepojena s katoliškim univerzalizmom in daleč od kakršnegakoli nacionalizma. V tem oziru je bil Sedej najdoslednejši prav do lastne narodnosti. Tako je leta 1917 odklonil podpis majniške deklaracije, ker da je tudi škof Italijanov. Pa tudi leta 1921 je v imenu cerkvene edinosti zavrnil načrt o nekakšni personalni škofiji za Slovence in Hrvate v Italiji. Pravi zgled pastirske nepristranosti in širine, ki med tedanjim episkopatom v Italiji ni imel mnogo posnemovalcev.

Nadškof F.B. Sedej na obisku v Dobrovem. Na njegovi levi grof Bager, na desni profesor v bogoslovju Drexler. Fotografija je najbrž iz leta 1910

Priznanje dr. Kirchschrägerju

23. novembra zvečer sta bili v Linjskem Domu kar dve lepi slovesnosti, pri kateri so bili navzoči številni častni gostje: nekdanji avstrijski predsednik dr. Kirchschräger, vicekancler dr. Busek, slov. ministrski predsednik Peterle, škof Kapellari, ljubljanski župan in drugi ter dvojezična publika.

Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev sta podelila 3. Einsiedlerjevo nagrado, ki jo dobi član večinskega naroda za zasluge pri povezovanju med slovensko in nemško govorečimi Korošci. Letos je bil to nekdanji avstrijski predsednik dr. Rudolf Kirchschräger, katerega zasluge sta v svojih govorih orisala dr. Grile in dr. Zerzer. Nagradenec se je v času predsedovanja med drugim udeležil slovenske Akademije, prireditve »Koroška poje«, rehabilitiral je 13 selskih žrtev, obiskal Sele in predaval v Tinjah. Dr. Kirchschräger, ki je bil vidno ganjen, se je na koncu zahvalil z besedami, naj Bog spremlja in čuva slovenski narod. Prireditve je oplešal selski mešani pevski zbor.

R.B.

— Človek, ki si ne zadaja vprašanja o smrti in se ne zaveda njene dramatičnosti, nujno potrebuje zdravljenje. (C.G. Jung, eden očetov psihoanalize)

Frančišek B. Sedej je v slovenski polpretekli zgodovini ena izmed tistih svetlih osebnosti, ki zaslužijo, da postanejo skupna dediščina vse slovenske kulture in narodne zgodovine. V narodno mešanih krajih pa ostajata njegova beseda in drža še danes veljavni in moderni tako kot pred šestdesetimi leti. T. Simič

Goriško bogoslovje v Stični

Ob 60. obletnici smrti nadškofa Frančiška B. Sedeja

Cistercijski samostan Stična na Dolenjskem

Pred dvema letoma umrli zlatomastnik in župnik v pokoju prof. Jože Gregorič (1908-1989), vrsto let ugledni kulturni delavec, verski pisatelj in publicist, je tudi avtor zanimive zgodovinske knjige Cistercijani v Stični, ki jo je ob 1500. letnici rojstva sv. Benedikta (1890) izdal in založil stiški samostan. Dobršen del poglavja o obnovi stiškega samostana je v Gregoričevi knjigi namenjen selitvi goriškega bogoslovja v Stično ob izbruhu vojne med Avstrijo in Italijo na binkošti, 25. maja 1915. Tedaj je bilo razpuščeno goriško bogoslovje, v katerem so bili bogoslovci goriške, tržaške, poreške in krške škofije.

Goriški profesorji so prišli v Stično konec novembra 1915, bogoslovci pa v začetku decembra. Devetega decembra je nadškof dr. Sedej v spremstvu škofa dr. Jegliča obiskal Stično, pozneje pa se je tja tudi preselil. Odlomek iz tega zanimivega spominkega zapisa pokojnega prof. J. Gregoriča, objavljamo ob letošnji 60. obletnici smrti nadškofa Frančiška B. Sedeja, od ustanovitve nadškofije (1751) desetega goriškega nadškofa in šestega slovenskega rodu. Zapis je pripravil naš sodelavec Ivan Virnik.

»STARA OPATIJA« ZA POTREBE SEMENIŠČA

Že v zadnjih majskih dneh leta 1915, ko je bilo razpuščeno goriško bogoslovje, so naši rojaki iskali stike v Št. Andražu na Koroškem in v Ljubljani, vendar so bila vsa njihova prizadevanja zaman. Sredi septembra 1915 so predstojniki

bogoslovja stopili v dogovor z opatom stiškega samostana. Dva meseca pozneje je posebna vojaška komisija obiskala samostan in prepuštal osrednjemu semenišču prostore, ki so bili od začetka prve svetovne vojne določeni za potrebe Rdečega križa.

Pok. prof. Gregorič med drugim piše, da so za potrebe semenišča uredili tako imenovano »staro opatijo«: v prvem nadstropju so bile spalnice, v svetlejšem drugem nadstropju pa učilnice in predavalnice. Nekaj učilnic so pripravili tudi v prvem nadstropju »nove opatije«, kjer so bila stanovanja za sedem profesorjev. Obsežna »opatova kapela« je bila spremenjena v kapelo za bogoslovce, prostor poleg meniške obednice pa v obednico, medtem ko so nadškofa dr. Sedeja z njegovim osebjem in profesorje stiški cistercijani sprejeli v svojo znamenito baročno obednico.

Takratni prior stiškega samostana p. Avguštin je ob prihodu Goričanov dejal:

»Iz srca radi bomo delili z vami vse, kar imamo. «Za ordinariatsko pisarno in nadškofa dr. Sedeja so namenili prostore v drugem nadstropju »nove opatije«. Sicer pa je bilo tedaj v stiški cisterci okoli 85 oseb goriške nadškofije.

POMOČ V SPOVEDNICI IN NA PRIŽNICE TER PRI CERKVENEM PETJU...

»Goriški bogoslovni profesorji«, piše prof. J. Gregorič, »so se stiške (se nadaljuje na 4. str.)

II.

Odgovor: »Italijanski uslužbenci so šli od hiše do hiše in vpisovali, kar so hoteli. Hrvatje niso imeli nad njihovim početjem nobenega nadzora. Rezultati popisa dolgo niso bili objavljeni in prebivalstvo se zanj ni večanimalo.«

Vprašanje: »Vam je vam to znano po drugih, ali neposredno?«

Odgovor: »Sam osebno sem vestno prebiral italijanske časnike, da bi našel novice o popisu, vendar jih ni bilo. Vsekakor pa mi ne polagam toliko teže na sam popis, ampak tudi na teritorij, ki je v Istri naseljen z raznimi narodnostmi. Iz že omenjene statistike lahko ugotovite, da smo Hrvatje naseljeni na več kot 80% celotnega ozemlja Istre. Mi živimo strnjeno, vse do morja, Italijani pa so med nami kakor otočki.«

Vprašanje: »Ste imeli pod Italijo po cerkvah jezikovno svobodo?«

Odgovor: »Na istrskih otokih je bil že v prvem letu pod Italijo ukinjen staroslovanski jezik v bogoslužju in so namesto njega uvedli latinski jezik. Drugače pa so hrvaški duhovniki ohranili svoj jezik po cerkvah,

Istra na pariški konferenci

vendar z velikimi težavami. Tam, kjer so bili na hrvaških župnijah imenovani italijanski duhovniki, so redno uvajali italijanski jezik v cerkve in župnijske urade.«

Vprašanje: »So duhovniki pridigali prej v italijanskem ali hrvaškem jeziku?«

Odgovor: »V številnih župnijah so morali prej pridigati v italijanskem jeziku in šele potem v hrvaškem. V Motovunskih Novakih so ljudje, na primer, med italijansko pridigo odhajali iz cerkve in so jih karabinjerji s silo naganjali nazaj v cerkev.«

Pri tem odgovoru so se člani komisije spogledali med seboj in se začudili. Potem je predsednik komisije vprašal, če je prav razumel, da se je bogoslužje opravljalo v latinskem, pridigalo pa v pogovornem jeziku. Pritrdili smo mu, da je bilo tako.

Vprašanje: »Se je smelo poučevati verouk v hrvaškem jeziku?«

Odgovor: »V šolah, ki so že v prvih letih postale povsem italijanske, se je smelo poučevati verouk

izključno v italijanskem jeziku. V starih italijanskih pokrajinah duhovniki niso poučevali verouka v šolah, niti po konkordatu. Pri nas pa so duhovniki silili v šolo zaradi raznarodovanja, vendar naši duhovniki niso pristali na to in so verouk poučevali po cerkvah v materinem jeziku, čeprav z velikimi težavami. O tem in drugih problemih smo večkrat seznanili Vatikan, kamor smo pošiljali svoje delegacije in spomenice. V naših krajih so imeli težave tako škofje, kakor Sveta Stolica. Po konkordatu smo bili samo upravitelji župnije, ker so lahko postali župniki samo tisti, ki jih je potrdila vlada.«

Vprašanje: »Kje se nahaja sedež »Zbora« in kje stanuje predsednik?«

Odgovor: »Sedež je v Pazinu, predsednik je tukaj med nami.« Pokazali smo na prisotnega župnijskega upravitelja Banka. Člani komisije so se mu poklonili. Predsednik komisije pa je rekel, naj ne zamerimo, da nas zadržujejo tako pozno v noč

in natančno izprašujejo, ker je to za delo komisije izrednega pomena.

Potem je predsednik komisije spraševal o svobodi pridiganja po župnijah. Člani komisije so se čudili, da v mnogih župnijah, na primer v Puli, ni dovoljeno pridigati v hrvaškem jeziku. Dodali smo, da nas Italijani nimajo za Slovane, ampak govorijo o nas kot o Istrijanih, Kraševcih, Alloglottih in podobno.

Po vsem tem je ameriški delegat M. Mosley vprašal, kdaj je bilo ustanovljeno »Društvo sv. Mohorja« in kakšno je to društvo.

Pojasnili smo mu, da je to književno društvo, ki je bilo ustanovljeno kot cerkvena bratovščina, ker nam sicer oblasti ne bi odobrile pravilnika. Knjige smo tiskali že prej v Pazinu, vendar so nam razdejali tiskarno. Prav tako nam delajo težave pri izdajanju tudi v Trstu, kjer ne sme iz tiskarne nobena knjiga, če tega prej ne odobri policija, in da je bil tukaj prisotni duhovnik Jurca kaznovan s 500 lirami kazni, ker je med člane razdeljeval knjige. Člani komisije so se tedaj silno začudili.

Potem je predsednik komisije vprašal, če imamo, z ozirom na izročeno spomenico, še kaj dodati. Odgovoril sem:

1) »V času narodnega boja pod Avstrijo so naši takratni voditelji našli v Istri samo 24.000 Italijanov, ki niso imeli slovenskih korenin, kar so lahko ugotovili po njihovih priimkih. 2) »Hrvaški značaj Istre dokazujejo hrvaška imena polj, dolin, gričevja, rek itd. Ta imena so uporabljali tudi Italijani.«

3) »Hrvatje in Slovenci imajo v Istri svoje narodne pesmi, pripovedke, noše, običaje itd. Tega Italijani nimajo. To dokazuje, da niso bili odvisni od kulturnega vpliva italijanskega naroda.« 4) »Naši ljudje so morali toliko pretrpeti pod Italijo, da bi imeli za največjo nesrečo, če bi se zopet vrnili pod njeno oblast.«

5) »Po petindvajsetih letih, ko smo spoznali italijansko miselnost, smo prepričani, da so njihovi voditelji moralno nesposobni, da bi bili pravični do drugega naroda.«

Se nadaljuje

Škofijska sinoda v Gorici leta 1941

Iz življenja nadškofa F.B. Sedeja izhaja, da se je že leta 1919 bal, da ga italijanska civilna oblast odstrani iz Gorice kot je istega leta odstranila iz Trsta škofa Andreja Karlina. Toda kljub vsem poznejšim pritiskom tako iz strani civilnih oblasti in nazadnje tudi vatikanskih je vztrajal skoro do svoje smrti, in je dal odpoved šele oktobra 1931, malo pred smrtjo. Nadškof se je zavedal, kaj čaka zlasti njegove slovenske vernike, če odstopi. In ni se varal.

Po njegovem odstopu je Sv. sedež imenoval za administratorja nadškofije msgr. Giovannija Sirottija, ravnatelja semenišča v Kopru, ki je slovel kot nasprotnik vsega, kar je bilo slovansko (hrvaško in slovensko). Ta je začel z »reformami« v goriški škofiji, a je kot administrator imel vezane roke. Med tem so v Vatikani razmišljali, koga bi poslali v Gorico za rednega višjega pastirja. Našli so ga v osebi papeškega delegata v Carigradu msgr. Karla Margottija: ta je bil na eni strani vnet za Italijo in zato sprejemljiv tudi za tedanji režim, na drugi pa je dovolj dobro obvladal tudi slovenski jezik in bil kot nalašč, če bi kdo oporekel, da ne zna jezika vernikov. Prišel je torej v Gorico leta 1934. Kmalu je začel svoje poslanstvo: »romaniziranje«.

To je pomenilo prilčiti vse škofijske strukture in navade tradicijam rimske Cerkve. To svoje prizadevanje je hotel tudi uzakoniti. V ta namen je sklical škofijsko sinodo in sicer že leta 1936. Priprave so se pa zavlekle in so sinodo imeli šele 26. in 27. marca 1941, ko je Hitler že začel vojno in se je tudi Italija vanjo zapletla. Iz dokumentov o nadškofu Margottiju, ki jih za njegov življenjepis zbira duhovnik Dal Pozzo Giuseppe iz Margottijevega rojstnega mesta Alfonsine, je razvidno tudi, s kakšnim namenom in kako so pripravljali sinodo. Dokumenti so poročila goriške kvesture in prefekture notranjemu ministrstvu v Rimu.

Nadškof Margotti je pripravljali sinodo pet let. Razlogov za tako odlaganje je bilo več, med drugimi dejstvo, da je bil po prisilnem odhodu iz Trsta msgr. Alojzija Fogarja (l. 1936) imenovan za tržaškega administratorja do septembra 1938, ko je

bil imenovan škof Anton Santin. Drugi razlog pa so bila nasprotovanja med škofijsko duhovščino novostim, ki bi jih sinoda morala vnesti. Kvestura in prefektura sta bili o vsem dobro obveščeni, saj je v njihovih poročilih večkrat govora o viru poročil: »zaupne osebe«. Na nekem mestu prefektura indirektno celo navaja imena teh oseb. Vsekakor se je politična oblast zelo zanimala za pripravo sinode in je o tem redno poročala v Rim. Npr. dne 2. marca 1940 piše prefekt na notranje ministrstvo poročilo prav o pripravi na sinodo. Med drugim je tam zapisano: »Ta urad bo po vsej verjetnosti zvedel za tekst osnutkov sinodalnih kanonov, predno se bo sinoda začela. S tem bo lahko tudi sledil pripombam in predlogom tujerodne duhovščine (clero allogeno), ki se bo brez dvoma prikrito upirala, kot v preteklosti, vsakemu poskusu reforme duhovniške obleke, ki je že dolgo v navadi in je nasprotna temu, kar dopušča rimska Cerkve; kakor tudi glede uporabe slovenskega materinega jezika pri liturgičnem petju, pri katerem se dopušča v soglasju s cerkvenimi zakoni le latinski in italijanski jezik.«

V istem dokumentu je tudi naslednja ugotovitev. »Glede sinodalnih zakonov se sme upravičeno pričakovati, da bodo v soglasju z namero ordinarija »porimljani goriški kler« (romanizzare il clero goriziano).

Zato je bilo naravno, da je pripravila na sinodalne sklepe naletela na odpor pri slovenski duhovščini in deloma tudi pri furlanski.

Kot vemo, je bil namen fašistične diktature nasilno poitalijančiti slovensko in hrvaško ljudstvo v tedanji Julijski krajini; temu naj bi svoj del prispevala tudi Cerkve. Od tod pritiski na duhovščino glede uporabe slovenskega jezika pri liturgiji in cerkvenem petju. K temu naj bi svoje prispevale tudi sinoda s svojimi predpisi. K sreči pa vsi ti naporji niso obrodili sadu, ker sta vojna in revolucija odplavili vse take poskuse in so po vojni Cerkve in škofje zrasli v povsem nepoznani stvarnosti.

K.H.

Goriško bogoslovje v Stični

(nadaljevanje s 3. str.)

mu samostanu po svojih močeh oddolžili in med šolskim letom mnogo pomagali v spovednici in na prižnici, bogoslovci pa so sodelovali pri cerkvenem petju...

»... Nadškof dr. Sedej je zapustil Stično, 14. marca 1918, bogoslovci pa spomladi 1918; v Stični so vsi skupaj prebili tri šolska leta.

KAKO JE PRIŠLO DO SELITVE V STIČNO?

Kako je prišlo do selitve v Stično? Camillo Medeot v knjigi Lettere da Zatična poroča naslednje: dne 21. maja 1915 pred vstopom Italije v vojno je nadškof Sedej v posebnem pastirskem pismu priporočil duhovnikom, naj v vsakem primeru ostanejo na svojem mestu. Tudi sam je ostal v škofijskem dvorcu v Gorici, četudi so na Kalvariji in na Oslavju onkraj Soče že divjali boji. Toda položaj v mestu je postjal iz dneva v dan bolj nevaren. Italijanske granate so padale na mesto in tudi v škofijski dvorec. Nadškof je premišljal, ali bo mogel v tako nevarnem položaju še uspešno voditi škofijo. Poleg tega ga je trla tudi skrb za

bogoslovce. Vsled tega je razmišljal, da zapusti Gorico in se preseli kam v notranjost škofije. Verjetno so mu tudi živci popustili, ko je dne 25. julija poleg njega in msgr. Castelliza, slavnega ravnatelja, eksplodirala bomba. Zato je že naslednji dan sklenil, da se umakne iz Gorice, in sicer v Ravne nad Cerknim; Gorico je zapustil 27. julija 1915. V Ravnah je našel prazno župnišče, kjer se je nastanil in od koder je štiri mesece vodil tisti del škofije, ki je ostal vzhodno od fronte.

Njegova velika skrb od tu so bili begunci, razstopeni po vseh deželah Avstrije z njih dušnimi pastirji, in pa bogoslovci. Imel jih je 80. Kje najti zanje prostora za študij in bivanje? Nalogo je poveril Antonu Rutarju, tedaj mlademu ekonomu v semenišču. Ta se je obrnil na razne strani, tudi na Koroško v Šent Andraž, ko se je nenadoma ponudila možnost iti v Stično. Pot je odprl dr. Luigi Faidutti, deželni glavar. Iz Ljubljane je telefoniral v Stično in del samostana, ki ga je mislil zaseči Rdeči križ, so odmenili za goriško bogoslovje. Tako so prišli v Stično najprej profesorji, za njimi bogoslovci in končno tudi nadškof sam.

Slovenska mati

predsedniškega kandidata

Harkinova mati je bila iz Suhe pri Škofji Loki. Tam se je 30. septembra 1896 rodila Jakobu Berčiču in materi Mariji (dekliško ime Jugovec). Dopisovala si je z domačinom Valentinom Brelihom, ki jo je povabil za sabo v Ameriko, kamor je prišla leta 1921 in postala njegova žena. Rodili so se jima trije otroci: Frank, Marija Ana in Silvija. Leta 1928 je oče Valentin umrl, ko je bil najstarejši otrok, sin Frank, le pet let star.

Uboga slovenska vdova Francka je trdo garala, da bi preživela otročiče in sebe. Naslednje leto pa jo je zasnubil irski rudar katoličan Patrik Harkin in sta se poročila ter si kupila majhno posestvece, ki pa sta ga v času velike gospodarske depresije spet izgubila. Takrat sta se iz kraja Spring Hill preselila v Cumming in dobilačasno zatočišče pri Patrikovi materi, kjer so vsi živeli v grozni prenatrpanosti in ubožstvu, tako da so prve tri hčerke vse kmalu po rojstvu umrle. Oče Patrik pa je končno le dobil delo v rudniku premoga, a ko so rudnik leto po Tomovem rojstvu zaprl, je postal dninar in mizar. V zakonu so se Francki in Patriku poleg umrlih hčerk v nekoliko bolj-ših razmerah rodili še trije sinovi: John (ali Janecz), leta 1933; Charles (ali Karl), leta 1935; in najmlajši, Thomas, Tom ali Tomaž, leta 1939. John in Charles sta oba postala ugledna inženirja, Tom pa politik in sedanji kandidat za predsednika Združenih držav.

Mati Francka, ki je doma govorila delno slovensko in delno angleško, je postala leta 1939, ameriška državljanka. Trdo je garala na mahjni kmetijici, ki sta si jo spet kupila s Patrikom, in tam je ta slovenska trpin-ka v tujem svetu januarja 1950 zadeta od možganske kapi komaj 54 - letna umrla, ko je bilo Tomu le dobrih deset let.

Kam z otrokom, ki bi bil še tako zelo rabil ljubečo mater? Najprej ga je vzela k sebi v Rock Falls, Wyoming, ena polsester iz prvega Francinega zakona, kjer je nastopil svojo prvo službo raznašalca časopisov v revni, pretežno zamorski soseščini. Pozneje se je preselil k drugi polsestri v Dexter, Iowi, po prvem letu srednje šole pa nazaj v domačo hišico, ki sta jo bila s svojimi rokami zgradila Patrik in Francka. Povedali smo že, kako se je Tom zgodaj naučil zgrabiti za vsako delo in kako je končno srečno doštudiral in postal pilot, uslužbenec v kongresu, kongresnik, senator in zdaj kot krona vsemu kandidat za predsednika mogočnih Združenih držav Amerike. Vmes se je leta 1968 poročil z Ruth Raduenz iz kmečkega naselja Vesta v Minnesoti in zdaj imata dve hčerki, 15 letno Amy in 9 - letno Jenny.

Slovenian research center of America.

Mohorjevo obletnico proslavili tudi na Dunaju

V sklopu Avstrijskega knjižnega sejma na Dunaju, na katerem je svoje najnovejše knjige razstavljala tudi celovška Mohorjeva, so 15. novembra, v slavnostni dvorani roto-va imeli lepo slovesnost. Zbralo se je kakih 200 slovensko in nemško govorečih prijateljev Mohorjeve, nastopili so razni umetniki — med drugimi oktet Suha in pevka Stromberger —, spregovorila pa sta vodja založbe g. Kattinig in dir. dr. Koren.

Duhovniku Alojzu Kocjančiču v spomin

Alojz Kocjančič se je rodil 20. Maja 1913 v Kubeđu. V gimnazijo je odšel v Gorico, kjer je tudi končal bogoslovje in bil posvečen v duhovnika 29. junija 1937. Novo mašo je pel v domačem Kubeđu 4. julija 1937. Le eno leto je bil kaplan v Buzetu, nato pa 25 let župnik v Koštoboni. Leta 1963 je odšel za župnika v Klanec, kjer je ostal, tudi po upokojitvi, do svoje smrti. Umrli je v bolnišnici v Izoli v torek ponoči, 19. novembra 1991, pokopan pa je bil v rojstnem Kubeđu 20. novembra.

Z veseljem je pripovedoval o sicer revni, a veseli mladosti, ko se je pod vodstvom župnika prebiral skozi prve učenosti v pripravi na resne latinske šole.

O svoji odločitvi za duhovništvo je vedno govoril z neko sveto resnostjo, kot da bi to bila zanj edina realnost, v kateri se je mogel uresničiti v svojem razdajanju in služenju svojemu ljudstvu.

V pesmi o duhovniku-sobratu da-je prelepo spričevalo tudi o svojem duhovniškem poklicu:

»...Sobrat, ki nosiš svečeništva znak, nemiren k tebi usmeril sem korak, Vem, da je Bog darov ti mnogo dal, a jaz bom le duhovnika iskal.

Znanstvenik si, si učenjak priznan? Ne bom zato odkril ti svojih ran. Govornik si, si muzik in poet? Ne občudujem te zato zavzet.

Humor naj razjasni me znani tvoj? Za njim — kot prej — me grize nepokoj.

Vrlin izrednih mož si in zaslug? Ne klone pred teboj moj uporni duh.

Le ko si štolo vržeš prek ramen in sedež kot sodnik pooblaščen, tedaj presune me nadzemski strah in brez težave predte padem v prah.

In ti kot oče si in jaz kot sin — moj duh odmeve ujel je iz davnin — z besedo Kristovo in oblastjo pregnal bridkost si mojo in temo...«

Kot poet in pisatelj je bil veliki glasnik naše Istre: ponosne in ponižne, mehke in kamnito trde, močate in tako neobgljene — kot je srce pesnika in duhovnika, ki vse vidi, odpusča in blagoslavlja.

Toda končno vse te vrline in darovi niso tisto, kar bi morali pri njem občudovati in za kar bi ga morali iskati: »Le ko štolo vržeš prek ramen... tedaj presune me nadzemski strah... in ti kot oče si in jaz kot sin... z besedo Kristovo in oblastjo pregnal bridkost si... in temo.«; kajti tedaj se predstavi kot duhovnik.

Alojz Kocjančič je bil duhovnik, ki je svoj poklic uresničeval predvsem v oznanjevanju, darovanju in posvečevanju. Oznanjal je svojega vzornika in učitelja Jezusa Kristusa, oznanjal je božjo ljubezen ter klical in vabil ljudi na pot vere in poštenja, na pot večne resnice in življenja.

Kot duhovnik je Alojz sledil Kristusovemu klicu daritve za druge. Za čuteče srce je bila nesreča bližnjega, telesna ali duhovna stiska — del nje-ga samega.

Končno je g. Kocjančič kot duhovnik prinašal Boga ljudem in ljudem vodil k Bogu. V 54-ih letih duhovništva je vsak dan obnavljal Kristusovo daritev na križu, sprejemal otroke s krstom na pot vere, upanja in ljubezni, skrbno učil in uvajal otroke in mlade v svet zrele in odgovorne vere, se z odvezo sklanjal h grešnikom, z veseljem povezoval ljubeča srca v zakrament zakonskega življenja, z ljubeznijo spremljal bolnike ob umiranju in na poti k večnemu počitku.

V svoji duhovni oporoki je zapisal pokojni, da si je prizadeval in da želi tudi umreti kot dober duhovnik katoliške Cerkve in da bi rad bil preprosto pokopan, kakor je skromno živel. Kakor se je sam rad spominjal v molitvi in pri maši vseh zaupanih mu ljudi, tudi pokojnih, tako prosi, da bi se ga pri maši in molitvi večkrat spomnili mi živeči.

Mislim, da mu lahko obljubimo: dragi gospod župnik, radi se vas bomo spomnili ne le kot dobrega človeka, pevca in pesnika, ampak predvsem kot dobrega duhovnika. Prisotni boste v naših molitvah in pri maši. Vas pa v veri prosimo, da pri Bogu posredujete za nas vse!

Cvetko Valič, dekan

Slomškova pesmarica

Mariborska škofija je izdala prvo knjižico nove Slomškove založbe, Slomškovo pesmarico (izbrane pesmi). Gre za izbor iz zbirke Slomškove pesmi, ki jo je kot prvo knjigo Slomških zbраниh spisov zbral, uredil in izdal Mihael Lendovšek, izšla pa je leta 1876 v Celovcu. Spremno besedo k izboru iz te zbirke je pripravil škof dr. Franc Kramberger, izbor in zapis o Slomšku-pesniku pa je delo dr. Stanka Janežiča.

V predgovoru k izdaji izbranih Slomških pesmi je škof dr. Kramberger zapisal, da se je Slomšek s svojimi pesmimi tako približal mladim in odraslim ljudem, da so mnoge njegove pesmi postale last ljudstva, ki jih še danes poje v cerkvi med obredi, ali doma pri delu, ob družinskih in sploh ljudskih običajih in slovesnostih.

Izbir, ki je razdeljen na pesmi veselih otrok, pesmi za kratek čas, pošene zabavičke, basni in prilike, različne pesmi ter nabožne pesmi, želi po besedah dr. St. Janežiča vsaj nekoliko predstaviti sodobnemu slovenskemu človeku Slomška kot pesnika. Znano je, da je škof A.M. Slomšek poleg pridig, verskih, vzgojnih in vsakovrstnih poučnih člankov, zgodb, razprav in knjig pisal tudi pesmi. V njih je izpričal svoj pesniški dar, predvsem pa svojo ljubezen do materine besede in do svojega slovenskega ljudstva. Mnoge pesmi so religiozne, skoraj vse pa odsevajo verski navdih.

V zbirki izbranih pesmi so Slomškove stvaritve, bodisi povsem izvirne, bodisi očiščene narodne pesmi, nekatere pa tudi prevedene ali prirejene po raznih ljudskih in nemških predlogah.

I.V.

Bartolomej I. je novi carigrajski patriarh

Carigrajski patriarhalni sinod je 22. oktobra izvolil metropolita Bartolomeja I. za novega, 270. carigrajskega patriarha. Novi patriarh je star 51 let. Študiral je na Papeškem vzhodnem inštitutu in doktoriral iz vzhodnega cerkvenega prava pod mentorstvom slovenskega jezuita Ivana Žužka. Študiral je še v Švici in v Münchnu. Potem je bil odgovoren za patriarhovo tajništvo.

Po tradiciji vzhodnih pravoslavnih Cerkva ima carigrajski patriarh med njimi častno prvenstvo. V Turčiji je sedaj komaj 5.000 grških pravoslavnih vernikov, še pred nekaj desetletji jih je bilo nekaj 200.000.

Patriarh Bartolomej I. je bil ustoličen v nedeljo, 27. oktobra, v cerkvi sv. Jurija, ki je tudi patriarhova stolnica.

POGOVORI

Ekumenske skupine: v nedeljo, 27. oktobra je bilo pri sestrah v župniji Sion letno srečanje ekumenskih skupin iz Trsta, Gorice in Vidma. Popoldne so ob prisotnosti odgovornih predstavnikov različnih veroizpovedi (msgr. Zupancich, don Ettore Malnati, pastorja Coisson in Bonnes) udeleženci oblikovali liturgijo Besede.

Premestitve: normalno je, da nekega redovnika premestijo iz ene hiše v drugo. Ampak odhod sestre elizabetinke Alberike Cenci, 80 let stare, od katerih je 56 preživela v našem mestu, je nekega oktobrskega dne v Trstu povzročilo veliko začudenje. S. Alberica je bila zelo znana, ker je veliko let posvetila negi bolnih v glavni tržaški bolnici in še predvsem zato, ker je znala služiti z vso nežnostjo in poklicnim znanjem bolnim duhovnikom.

Mandat katehistom: 5. novembra je katehetski urad potrdil škofov mandat katehistom v naši škofiji. Msgr. Bellomi je uradno izročil nove »katekizme za krščansko življenje«, ki jih je izdala italijanska škofovska konferenca.

Obredi v katedrali: Škof Bellomi je v stolnici Sv. Justa somaševal na dan Vseh svetih, v spomin vseh vernih rajnih in je vodil slavnostni pontifikal na praznik zavetnika sv. Justa, med katerim je poudaril vso važnost trdne moralnosti.

Pripravila Vita nuova

RAFKO DOLHAR

Romanje v Julijce

Pred kratkim je pri založbi Obzorja v Mariboru izšla najnovejša knjiga znanega tržaškega zdravnika in javnega delavca Rafka Dolharja Romanje v Julijce. Založba jo je kot 35. knjigo uvrstila v zbirko Domače in tuje gore in je izšla v 1500 izvodih.

Knjiga prinaša skoraj 40 kratkih zapisov. V njih nas Dolhar popelje od bližnjega Botača na Kokoš in nekoliko dlje na Snežnik. Naslednje ture so že nekoliko zahtevnejše: Nevejsko sedlo, Kanin, Kota 2000, Jerebica, Mangart, Ponce. Tu so še dalje Ukovška planina in Ojstrnik pa Sv. Višarje, Zajzera, Poludnik, Dve Špici, Nabojš, Bela špica, Viševa skupina, Montaž.

Podobno kot v svojih prejšnjih (Pot v planine, Pot iz planin, Moji kraški sprehodi, Prgišče Krasa, Vabilo v Julijce) tudi črtice v tej zbirki preveva velika ljubezen do gorskega sveta. Dolhar opisuje pot na vrhove in pokrajino kot tako, ljudi, s katerimi se srečuje, značilnosti krajev in njihovo zgodovino. Vmes pa je polno, avtorjevih pogledov na življenje in na slovenski narod, zlasti v Kanalski dolini. Včasih sta hodila po Julijcih z očetom, ki se ga pisatelj spominja z živo ljubeznijo.

Knjigo bogatijo številne lepe črno-bele in barvne reprodukcije.

Pred kratkim so jo predstavili v Tržaški knjigarni. Za založbo je govoril urednik zbirke Franc Vogelnek, o avtorju pa prof. Zora Tavčar. Nekaj odlomkov iz knjige je prebral Aleksij Pregarc, spregovoril pa je tudi pisatelj sam. (mab)

Sožalje

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda iz Trsta izreka občuteno sožalje prof. Bruni Ciani, voditeljici skavtov in njeni mami ob izgubi blagega očeta.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

priređi

REVIJO ZBOROV

v nedeljo, 1. decembra 1991, ob 16. uri v Kulturnem domu v Trstu.

Volitve 1. in 2. decembra

Na skupni seji goriškega in tržaškega tajništva Sindikata slovenske šole v Jamljah dne 18.9.1991 je bila sprejeta naslednja resolucija, ki smo jo posredovali osrednjim in krajevnim šolskim oblastem ter drugim pristojnim organom. Podajamo jo v slov. prevodu.

»Izhajajoč iz dejstva, da so slovenske šole v vseh svojih komponentah od vsega začetka bojkotirale volitve lastnih predstavnikov v zborne organe — v okrajne in pokrajinske šolske svete — ker ne zagotavljajo potreb in zahtev v zvezi z zaščito in razvojem slovenskih manjšinskih šol.

Upoštevajoč dejstvo, da si okrajni in pokrajinski šolski sveti ne morejo lastiti pristojnosti, da bi izražali mnenje v zvezi s problematiko slovenskih šol, tudi ker so jim te neznanne, glede na dejstvo, da je zakonodajalec vsekakor namenil slovenski manjšini deželni organ tj. komisijo za vprašanja, ki zadevajo delovanje šol s slovenskim učnim jezikom, katera pomaga (assiste) deželnemu šolskemu skrbniku (po 9. členu zakona št. 932/1973),

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE DEŽELE FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE

sklene nadaljevanje bojkota volitev v okrajne in pokrajinske šolske svete, zahteva, da se spoštuje in polno uveljavi 8. člen zakona št. 1/1975, kateri marsikdaj ni upoštevan in ki obvezuje te šolske svete in komisijo po 9. členu zakona 932/73, da vprša za mnenje oz. da ga izrazi, kadar so v razpravi problemi, ki kakorkoli zadevajo funkcijo slovenskih šol:

Vabimo vse učitelje in profesorje na slovenskih šolah, da bojkotirajo volitve v okrajne in pokrajinske šolske svete, da vsi volijo za zavodne svete na šolah, da bo razlika eklatantna in da posredujejo to stališče tudi dijakom in staršem.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL

GLASBENA MATICA GORICA

12.12.1991 - Godalni kvartet matice iz Trsta in flautistka Daniela Brussolo
20.12.1991 - Solistični koncert Bernarda Fink, mezzosopran Jiri Pokorny, klavir

15.1.1992 - Solisti filharmonije iz Minska

14.3.1992 - Klavirski recital Katja Milič

Lepši Božič za hrvaške otroke

Pod tem geslom nabirajo prostovoljci Zelenega križa v Gorici darila za hrvaške otroke - begunce, ki so se zatekli v našo deželo in sicer v Červignan in Lignan.

Od 1. decembra dalje bodo na sedežu Zelenega križa v ulici Crispi, 7/B vsak dan od 10. do 12. in od 14. do 18. ure nabirali igrače, knjige, šolske potrebščine pa tudi drug material, saj je v obeh krajih okrog 250 otrok in mladincev do 18. leta starosti.

Darila bodo prostovoljci Zelenega križa nesli otrokom pred božičnimi prazniki.

Tudi godba bo pozdravila goriškega nadškofa ob pastoralnem obisku v Nabrežini od 29. novembra do 1. decembra

ZAHVALA

V četrtek, 14. novembra, je Gospod odpoklical našega dragega sobrata duhovnika

msgr. Jožeta Jamnika

Zadnji počitek je našel v soboto, 16. novembra, na božji njivi v svoji rojstni župniji Mirna peč pri Novem Mestu.

Iskreno se zahvaljujemo župnijskemu občestvu v Mirni peči, ki mu je pripravilo ob številni udeležbi lep pogreb.

Zahvaljujemo se ljubljanskemu pomožnemu škofu msgr. Jožefu Kvasu za vodstvo pogreba in za poslovljni govor ter duhovnikom, ki so z njim somaševali.

Posebno se zahvaljujemo ljubljanskemu nadškofu msgr. dr. Alojziju Šuštarju, ki je našega sobrata pred petimi leti sprejel v Duhovniški dom v Ljubljani, čeprav je bil sobrat uradno vključen v tržaško škofijo in je prav njej posvetil vse svoje moči.

Vsem naj bo dobri Bog bogat plačnik!

Slovenski duhovniki tržaške škofije

Trst, 25. novembra 1991

TRST

Slomškova proslava v Bazovici

V času, ki ni veliko različen od časa, ko je Slomšek živel, se boril, trudil, da bi slovenski narod ohranil, utrdil v sebi vero in materin jezik, smo v Bazovici v nedeljo, 24. novembra, priredili Slomškovo proslavo prav z istim namenom: današnji človek ne ceni vrednote vere, svoje slovenske identitete, kulture, jezika, petja, ima vse druge ideale pred seboj in nori za cilji, ki niso dosegljivi in ne morejo notranje obogatiti človeka. Zato mu je treba nuditi ideale, ki so Slomška navduševali vse življenje od mladosti do smrti. Slomška moramo spoznati, zato ga moramo predstaviti današnjemu človeku, da spozna njegove ideale in se zanje navduši. V Mariboru so 130 let po smrti postavili Slomšku čudovit spomenik, ki s svojo držo govori vsem, ki gredo mimo njega: Bodi res trden, vztrajen v iskanju prave človeške veličine. Vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do narodne in zveličavne omike.

Posrečilo se nam je privabiti na našo proslavo skupino iz Slomškovega rojstnega kraja Ponikve: župnika in tri mlade pridne župljane. Nastopili so na naši proslavi s petjem, glasbo, branjem Slomškovih pesmi in važnih izrekov, misli, ki so naš pravi duhovni zaklad. V znamenju povezave z zamejstvom so prinesli s seboj velik hleb domačega kruha in dve veliki košari jabolk, ki jih kmečko podjetje prodaja prav v bližini Slomškove rojstne hiše. In ta dar so vsi navzoči pri prireditvi zelo cenili in bili veseli pomembnega darila.

Za njimi so nastopili mladi pevci-pevke »Vesela pomladi« pod vodstvom g. Franca Pohajca in ob spremni besedi Nataše Fabjan. Nimamo primernih besed, da bi zadostno pohvalili to mladino, ki goji ljubezen do slovenskega petja in se veliko žrtvuje, da bi čimlepše prikazali lepoto naše pesmi. Slomšek je vedno poudarjal, da je petje poleg materinega jezika velika vrednota, ki jo moramo Slovenci gojiti, širiti.

Zaključili so proslavo naši mali pevci zbora »Slomšek«, ki že od postavitve Slomškovega doma (1964) vztraja s pevskimi vajami vsa leta in si je lansko leto pridobil priznanje od Zveze Cerkvenih pevskih zborov za stanovitno delovanje.

Veseli smo bili, da nam je mariborski škof dr. Franc Kramberger, naš veliki prijatelj, poslal lepo voščilo, da bi nas Slomškova misel, njegovo delo in življenje povezovalo v verskem, kulturnem in narodnem

pogledu in še svoj apostolski blagoslov. In tudi iz Rima se je z brzojavko oglasil dr. Maksimilijan Jezernik, ki vodi delo za beatifikacijo Slomška in podal Slomškovo misel: »Nej Žlahtnim pastirjem v ušesa leti, Slovenstvo povzdignit naj v njih zbudi.«

Vso proslavo je lepo napovedovala dijakinja Matejka Grgič.

Ob zaključku smo si bratsko razdelili kruh iz Ponikve in dobra jabolka, sad zemlje in dela prav na Slomškovi zemlji.

M.Ž.

Igra o Žalostni princesinji

Odigrali so jo v Marijinem domu pri sv. Ivanu v Trstu, v nedeljo 17. novembra. Ne bi si radi priznali, a kadar v arhivu naše zdrave pameti ne najdemo dovolj razločljivih elementov, smo zelo zelo podobni »objokani princesi«. Če ne porabimo kar cele omare rjuh za brisanje solz, pa so žrtve naši najbližji, o katerih smo prepričani, da nas ne razumejo.

Naj bo tako ali drugače, hvala Odru 90 za urico nedolžnega veselja. Režiserju in igralcem, da so se dobro vživeli v komičnost »Žalostne princeze«. Od prve do zadnje točke sta nas razigranost nastopajočih in glasba do kraja pritegnila v svoj krog. Da ne govorimo o čudovitih kostumih, res svojevrsten blišč za »visokorodno« družino.

F.V.

Indijske neveste za arabske šejke

V Indiji so odkrili trgovanje z mladimi nevestami. Na letalu je namreč hostes zapazila enajstletno deklico Amino, ki je jokala. Na vprašanje, kaj ji je, je odgovorila, da mora v Arabijo za nevesto. Tako je prišlo na dan, da jo je njen oče prodal 60-letnemu Arabcu za sto tisoč rupij (5 milijonov lir).

Sličnih trgovskih poslov je v Indiji kar precej, ko družine prodajajo bogatim Arabcem svoje hčere in sestre.

— obvestila —

Za umrlim msgr. Jožetom Jamnikom bo v soboto, 30. novembra, ob 17. uri sveta maša v cerkvi v Rojanu.

V Marijinem domu pri Sv. Ivanu, ulica Brandesia 27, bo v nedeljo 8. decembra ob 17. uri inž. Marjan Jevnikar prikazal svoji potovanji po Ameriki in Aziji v sliki, glasbi in besedi.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda iz Trsta bo imelo mesečno srečanje za edinstvo 2. decembra ob 17. uri v Marijinem domu v ulici Risorta 3. Gledali bomo diapozitive z romanji.

Dne 18. novembra smo spremljali k zasluženemu večnemu počitku

g. Marjana Hrvatina

župnika na Planini pri Ajdovščini.

Zahvaljujemo se vsem, ki so ga kakorkoli počastili na njegovi zadnji poti.

Brat Peter in svojci

Trst - Sv. Ivan, 25. novembra 1991

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage sestre

Rafaele Tomadin

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se udeležili pogrebne maše, jo pospremili k zadnjemu počitku in z nami sočustvovali.

Prisrčna zahvala zlasti g. Jožetu Špehu za tolažilne besede in župniku g. Eliu Stefanutu.

Svojci

Barkovlje, 26. novembra 1991

Ob stoletnici slovenskega Alojzijevega

V šolskem letu 1891-92 je bilo ustanovljeno v Gorici slovensko Alojzijevega. Ustanovili so ga slovenski duhovniki goriške nadškofije, da bi pomagali revnim nadarjenim fantom Primorske v mestne srednje šole v Gorici. Do takrat so prihajali v Gorico le sinovi premožnejših trgovcev in gostilničarjev, ubogi pa niso tega zmogli. Duhovnike je bolelo, da so se nadarjeni fantje izgubljali, ki je vendar narod potreboval duhovnikov in laikov, ki mu bodo vodniki. Ti duhovniki so bili predniki tolikih duhovnikov, ki so približno pol stoletja pozneje bili preganjani kot izdajalci slovenskega naroda, potem ko so toliko pretrpeli zaradi preganjanja političnih oblasti na vsem Primorskem.

Stoletna zgodovina Alojzijevega je bila zelo viharna. Po začetnih težavah si je ustvarilo lasten dom v tedanji ulici Soškega mosta (danes Don Bosco) in je življenje teklo kar lepo, dokler ni prihrumela 1. svetovna vojna, ki je ljudi raztepla na vse strani, poslopja pa porušila. Po vojni je Alojzijevega zopet oživelo, poslopje je bilo s pomočjo vojne škode in pomočjo naših ljudi obnovljeno tako, da je 1923 zopet lahko sprejelo prve gojence po vojni. Ker je bil ta slovenski zavod novi oblasti trn v peti, je leta 1930 ime-

novalo vladnega komisarja, ki je slabo gospodaril tako, da so zavodsko stavbo prodali vojaški državi oblasti in zavod ukinili.

Ko so bili v Gorici po drugi svetovni vojni zavezniški, so ti dali dovoljenje, da so zopet odprli Alojzijevega, a le v nekaj prostorih, ker ostalo je bilo zasedeno po zavezniških in delno po beguncih. Ko so zavezniški odšli, je zahteval lasnik poslopja »Intendenza di Finanza« visoko najemnino, ki je bila po mnogih prošnjah znižana po zaslugi goriškega prefekta. Vse poti, da bi krivično odvzeto poslopje Alojzijevega vrnilo, so bile zaman, češ da je kupno prodajna pogodba bila veljavno sklenjena.

Po 2. svetovni vojni ni nihče skrbel za poslopje, ki je stalno propadalo in postajalo že nevarno za bivališče. Zavodov odbor je iskal razne rešitve in se končno odločil, da priredi bivšo vilo dr. Andreja Pavlice blizu zavoda Sv. Družine v zavodsko poslopje z dovoljenjem provincialnega vodstva šolskih sester, čigar lastnina je.

Načrte je naredil arh. Riavis, obnovenjena dela pa je izvršilo podjetje Zdravka Klanjščka. Tako se je Zavod Alojzijevega preselil 1. januarja 1978 v nov dom in zapustil prejšnjega.

valjujejo vsem znanim in neznanim dobrotnikom, ki so s svojimi prispevki omogočili vsa ta gradbena dela.

Kakšne načrte imajo v prihodnje? Stavbo doma bi radi čimprej zaprli (okna, vrata). Tudi nadaljevanje del predvidevajo v več fazah. Njihova velika želja pa je dokončanje kuhinje, jedilnice in nekaj sob za romarje.

Ko bo Romarski dom na Sveti gori končan, bo imel 62 ležišč v eno, dvo in troposteljnih sobah; za obiskovalce bo tudi manjša dvorana, kuhinja in jedilnica za interne uporabnike in jedilnica za romarje. V podstrešju bo kapela. Frančiškani pa že pripravljajo vsebinsko zasnovo doma.

Mati krščanskega ljudstva, daj, da se umirijo razdori med tvojimi otroki.

Iskanje p. Marka, ki nas povezuje

Mineva mesec dni, odkar se je za Markom Mohoričem, mladim slovenskim jezuitom, izgubila vsaka sled, potem ko je na skavtski taborišči šoli blizu Andreisa (Val Cellina) za nekaj časa zapustil prijatelje, da bi molil in pogledal na pretekle dni. Ker se ni vrnil, smo ga mnogi iskali, toda edini uspeh je bil ta, da sta nas ta napor in molitev povezala med seboj. Kje je Marko, pa ostaja skrivnost.

Hvaležni smo mnogim, ki so bili v teh dneh z nami solidarni v iskanju Marka. Predvsem bi radi omenili skrbni poseg prefekta mesta Pordenone dr. Schiavicchia, škofa mons. Sennena Corrà, alpinistov iz Gemone, vojakov iz vojašnice Baldassare v Maniagu, helikopterske čete iz Casarse; odgovornih skavtov AGESCI za Furlanijo-Juljsko krajino, ki so nas sprejeli in skrbeli za naše potrebe v skavtskem sedežu v Andreisu; deželni gozdni čuvajev, gorskih reševalcev okoliških krajev, alpinistov iz Slovenije (pod vodstvom J. Jegliča), prostovoljcev iz Andreisa in okolice; skavtov AGESCI, slovenskih skavtov iz Gorice in Slovenije, skupine Kres — Slovenske skupnosti krščanskega življenja — ter Markovih sovaščanov.

Čeprav Marka ne najdemo, močno čutimo njegovo prisotnost in zupamo, da je Gospod z njim.

Naj nas Gospod spremlja v tej bolečini, ki nas je ob iskanju Marka povezovala in nas še povezuje.

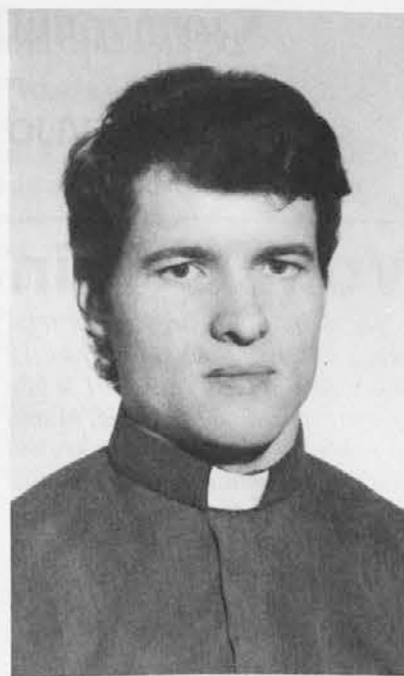
p. Lojze Bratina,
provincial slovenskih jezuitov
p. Gino Dalla Vecchia,
predstojnik jezuitov v Gorici

Dvoje prireditev ob Velikonjevi stoletnici

Letošnje stoletnice rojstva pisatelja Narteja Velikonje (1891-1945) junija so mu na rojstni hiši v Dolu (danes Predmeja) pri Otlici odkrili spominsko ploščo — so se oz. se bodo na Primorskem, onstran in to stran državne meje, spomnili z enodnevnim simpozijem in s spominskim večerom ob izidu njegovih novel.

Simpozij je bil 15. novembra v Ajdovščini. Priredilo ga je področno Slavistično društvo Nova Gorica skupaj z Zavodom za šolstvo Republike Slovenije. Gre za prvo tovrstno pobudo na Slovenskem. O pisatelju, zamolčanem in pozabljenem celih 45 let, so v domovini začeli pisati šele sredi preteklega leta. O njem je odšel izšel še kak zapis, toda šele na ajdovskem simpoziju je bila njegova podoba (življenje, osebnost, delo) izbrpneje in dostojno prikazana. O pisatelju so govorili L. Likar, F. Černigoj, H. Glušič, T. Možina Božič, B. Bratina, F. Pibernik, I. Slamič in M. Štrancar.

V zamejstvu je spomin na Narteja Velikonjo počastila Goriška Mohorjeva družba z izborom njegovih novel Ljudje in zanke. Knjigo bodo predstavili na spominskem večeru, ki ga pripravljata Zveza slovenske katoliške prosvete in Mohorjeva družba. Prireditev bo v sredo, 4. decembra ob 20.30, v Katoliškem domu. Odlomke iz pisateljevih mladinskih spominov bodo podali člani skupine Oder '90 ob glasbeni spremljavi gojencev Centra E. Komel. O pisateljevem življenju in delu bo govorila prof. Helga Glušič, literarna zgodovinarica in predavateljica na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

p. Marko Mohorič

V četrtek, 5. decembra, ob 19.30 uri bo v Štandrežu, v župnijskem domu »A. Gregorčiču«
MIKLAVŽEV VEČER
Vsi lepo vabljeni!

DAROV

V spomin na Pavletič Dorico daruje Brajnik Katja iz Štandreža v dobre namene 100.000 lir.

Za ODER 90: N.N. Vrh 100.000 lir.

Za slov. Karitas: Ema Urdih v spomin na pok. Malči Urdih 20.000 in za Katoliški glas 10.000 lir.

Za sklad M. Čuk: Tanja in družina v spomin na Franko Ferletič 100.000 lir.

Za slov. misijonarje: druž. Rakušek namesto cvetja na grob Katarine Podoreh 100.000 lir.

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: Mirjam Obljubek v spomin na pok. Franko Ferletič 50.000 lir.

Za SZ Soča: v spomin na Franko Ferletič-Černic daruje druž. Perkon (Peč) 70.000; v spomin na Dorico Pavletič-Černic daruje Ivan Černic 50.000 lir.

Za cerkev v Sovodnjah: M.B. 50.000; N.N. 50.000; G.G. 100.000 lir.

Za moški zbor »M. Filej«: N.N. v spomin na nepozabnega prijatelja Viktorja 500.000 lir.

Za Hrvaško preko slov. Karitas: G.G. Sovodnje 100.000; Marija Tommasi 20.000 lir.

Ob 4. obletnici smrti dragega Viktorja daruje Mirjam za Dom srečanja na Višarjah 150.000; za zbor za M. Filej 100.000 in za misijonarja Ludvika Zabreta 50.000 lir.

Za Sv. Goro: N.N. 150.000 lir.

Boris Kuret daruje v spomin Franke Ferletič-Černic 250.000 lir za prosvetno društvo »Hrast« in 250.000 lir za skavtsko družino v Doberdolu.

Dr. Laura Abram daruje 50.000 lir v spomin Nadje Žerjal za Marijin dom pri Sv. Ivanu in v spomin Franke Ferletič 50.000 lir za goriške skavte.

Za kapelo sv. Leopolda: Sonja Štubelj v spomin Ivanke Furlan 50.000; Mery Tul, Krmenka 50.000; Marija Jakomin, Krmenka 40.000 lir.

Za cerkev v Ricmanjih: Vatovec Marčeta 50.000; M.B. 200.000; Dala Pregarc v spomin brata in sestre: Viktorja, Grozdane in Eme 30.000; Vera Turk v spomin Alfia Trovato 10.000 lir.

Za Marijin dom pri sv. Ivanu v Trstu v spomin duhovnika Marjana Hrvatina: družina Bizjak 25.000; Justina Vatta 20.000; Severina Sacolich 50.000 lir.

Za slovenske misijonarje: M.Z. 50.000; F.H. 200.000 lir.

Za p. VI. Kosa: V spomin na predrago svakinjo in teto Nadjo Dolenc - Žerjal Tullio, Neva in Andi 100.000 lir.

Za misijonarja Ivana Bajca: N.N. Števerjan 260.000 lir.

Za s. Marjeto Mrhar: Števerjanska dramska skupina 300.000 lir.

Za Romarski dom na Sv. Gori: Matilda Mravlje 50.000 lir.

Za Katoliški dom: A.I. 400.000 lir.

Spored od 1. do 7. decembra 1991

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Mladinski oder. Enid Blyton: »Pet prijateljev znova na Kirrinovem otoku.« 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Državne meje in družinske usode. 14.10 Janez Povše: Slovenski obračun s samim seboj. 17.00 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditev.

Ponedeljek: 8.10 Moč tišine - 11. oddaja: Smo v ofenzivi - Slavko Osterc. 11.30 Homer: »Odiseja«, epska pesnitev. 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Cecilijanka 1991 Štandrež. 14.10 Otroški kotiček: »Možiček Koptiljaček.« 15.55 Mi in glasba. Zagrebški simfoniki in zbor Hrvaške radiotelevizije. 17.10 Jože Plečnik, slovenski svetovni arhitekt.

Torek: 11.30 Homer: »Odiseja«, 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Cecilijanka 1991 Štandrež. 15.50 Mi in glasba. Zagrebški simfoniki in zbor Hrvaške radiotelevizije. 17.10 Dopisnice z najbližnjega vzhoda. 17.40 Mladi val.

Sreda: 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Homer: »Odiseja«. 12.15 Slovenska lahka glasba. 12.40 Cecilijanka 1991 Sovodnjska dekleta. 13.25 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu (1. del). 14.10 Krajevne stvarnosti: Na goriškem valu (2. del). 16.00 Mi in glasba. Slovenski izvajalci v Mozartovih skladbah. 17.10 Jugoslavija po letu '45.

Četrtek: 8.10 Slovenski vojniki v 1. svetovni vojni. 10.10 Stereofonski koncert. 11.30 Homer: »Odiseja«. 12.20 Slovenska lahka glasba. 12.40 Cecilijanka 1991 O. Župančič, Štandrež. 15.00 Arhipelag Goli. 16.00 Mi in glasba. Ob Gallusovem letu: Gallusov odnos do koralne melodičke. 17.10 Četrtekova srečanja: Trst, december 1941. Ob 50-letnici drugega tržaškega procesa.

Petek: 11.30 Homer: »Odiseja«. 12.00 Iz Četrtekovih srečanj. 12.40 Cecilijanka 1991 Nonet »Brda«. 14.10 Otroški kotiček: »Kje je pristalo letalo? 14.30 Krajevne stvarnosti: Od Milj do Devina. 16.00 Mi in glasba: pianist Gojmir Demšar v našem studiu. 17.10 Kulturni dogodki.

Sobota: 10.10 Repentabor - glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe. 11.30 Homer: »Odiseja«. 12.00 Krajevne stvarnosti: Režija in Kanalska dolina. 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediški zvon. 16.00 Mi in glasba. Mladi flavtistiški šole Glasbene matice v Trstu. 17.10 Alpe Jadran. 18.00 Janez Povše: Slovenski obračun s samim seboj.

Za svetoivanski cerkveni zbor: v spomin na Nadjo Žerjal: skupina prijateljev openskega cerkvenega zbora 110.000; Justina Vatta 30.000; Severina Sacolich 50.000 lir.

Za goriške skavte: članice vokalne skupine Sovodnjska dekleta v spomin na Franko Ferletič 50.000 lir.

Darovi za barvna okna: Družina Bonazza ob smrti očeta Lina 300.000, družina Žerjal iz Trebč v spomin Marije Čotove 20.000, Zora in Pino Hafner 50.000, N.N. 50.000, Sosedje v spomin Marije Debenjak 25.000 lir.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.

Uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 533177 poštini tekoči račun: 11234499

Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik: msgr. Frane Močnik
Pošt. plačana v gotovini - skupina 1/70%
Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice
Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo Società Tipografica Cattolica srl
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318

Tiska: Tiskarna Budin v Gorici
Cena posamezne številke: 1000 lir

Letna naročnina: Italija 45.000
inozemstvo 70.000
zračna pošta 95.000

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA
GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

LJUDJE IN ZANKE NARTE VELIKONJA

Ob 100-letnici rojstva

Sodelujejo:

Prof. Lojzka Bratuž - Uvodne misli.

Oder 90 in Slovenski center za glasbeno vzgojo »Emil Komel«
Izbor pisateljevih del

Dr. prof. Helga Glušič - Portret Narteja Velikonje

Gorica - Katoliški dom

Sreda, 4. decembra 1991 ob 20.30

KNJIŽNI DAR GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE ZA IETO 1992

1. Koledar 1992;
 2. Ljudje in zanke - Narte Velikonja;
 3. Simon iz Ruta - Jožko Kragelj;
 4. Primorski slovenski biografski leksikon, 17. snopič;
 5. Moja doba in moja podoba - Andrej Marušič (iz zbirke Naše korenine).
- Cena celotne zbirke 45.000 lir.